

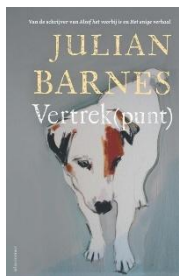
Vertrek(punt)

Julian Barnes

Atlas Contact

191 pagina's / € 22,99

Vertaling: Jelle Noorman

Over het boek

Ook in wat hij heeft aangekondigd als zijnde zijn laatste boek combineert Julian Barnes fictie met essay en memoir. In twee van de vijf delen schrijft hij over de liefdesrelatie tussen een vriend en vriendin van hem die werd verbroken, veertig jaar later weer werd opgepakt en opnieuw verbroken. En over het feit dat hij, ondanks dat hij beloofd had nooit over hen te schrijven, dat nu toch doet. In de overige drie delen filosofeert hij over de werking van het geheugen, schrijft hij over de periode waarin bij hem een zeldzame vorm van bloedkanker werd vastgesteld en neemt hij uiteindelijk afscheid van zijn lezers.

Over de auteur

De op 19 januari 1946 in Leicester geboren Julian Barnes studeerde in Oxford, werkte als lexicograaf voor het beroemde *Oxford English Dictionary* en als journalist, recensent en redacteur voor onder andere *The Times Literary Supplement*, *The Sunday Times* en *The Observer*.

In 1980 publiceerde hij zijn eerste roman, *Metroland*. Sindsdien schreef hij een groot aantal romans en essaybundels en onder de naam Dan Kavanagh in de jaren tachtig ook enkele detectives.

Kavanagh was de achternaam van zijn vrouw Pat, met wie hij lang getrouwd was en die in 2008 overleed. Over dit verlies schreef hij in de bundel *Hoogteverschillen*.

Dat hij de zoon is van twee docenten Frans is in het werk van Barnes te merken. Een van zijn bekendste romans, *Flauberts papegaai*, gaat over de beroemde Franse auteur en kreeg ook in Frankrijk veel waardering. *Over het kanaal* is een bundel verhalen over de verhouding van de Engelsen tot Frankrijk door de eeuwen heen. Ook in zijn essays, onder andere in *Iets aan te geven?*, schrijft Barnes regelmatig over Frankrijk. Over zijn ervaringen (en mislukkingen) als enthousiast amateurkok schreef hij in *Wijsneus in de keuken*.

Na diverse keren voor de Man Booker Prize genomineerd te zijn, won Barnes deze belangrijke prijs in 2011 met zijn roman *The Sense of an Ending (Alsof het voorbij is)*, waarin herinneringen en de werking van het geheugen opnieuw een belangrijke rol spelen. In 2017 werd het boek verfilmd.

De zeer uitgebreide website van Julian Barnes

<https://www.julianbarnes.com/>

Discussietips

1. In het eerste deel schrijft Barnes over het fenomeen 'Onvrijwillige autobiografische herinnering'. Filosoferend daarover schrijft hij: 'misschien wordt er op een gegeven moment een aanknop gevonden waarmee je wanneer je maar wilt toegang krijgt tot de volledige inhoud van je verleden. Vraagje: zou je echt alles over jezelf willen weten?' Hoe reageer jij op die vraag?
2. Op enkele plaatsen in het boek onderzoekt Barnes de stelling 'Herinnering is identiteit'. Tot welke conclusie komt hij uiteindelijk? Hoe denk jij over deze stelling?
3. Welk beeld heb je gekregen van de jonge Stephen en Jean? In hoeverre verschillen de 'oudere versies' van de twee van dat beeld?
4. Welke rol heeft Julian voor hen gespeeld denk je?
5. Waarin verschillen de herinneringen van Julian aan de tweede periode dat hij Jean en Stephen kende van die aan de eerste periode?
6. Op pagina 35 geeft Barnes uitleg over hoe bij een schrijver herinneringen een plaats kunnen krijgen in het werk. In hoeverre zie je dat terug in het boek?
7. Hoe reageert de *schrijver* Barnes op de periode dat hij nog moet wachten op de definitieve diagnose van zijn ziekte?
8. Welke relatie(s) zie je tussen deel 3 ('Beheersbaar') en de overige delen van het boek?
9. Stephen wil na veertig jaar het contact met Jean weer oppakken, met behulp van Julian. Die zegt: 'Nooit het verleden overdoen'. Wat vind je van die stelling?
10. Hoe denk je over de kritiek van Jean op de rol van Julian?
11. Waarom besluit Julian om zijn belofte te breken dat hij nooit over Jean en Stephen zou schrijven? Later heeft hij het gevoel dat hij daarmee Stephan meer heeft verraden dan Jean. Hoe verklaar je dat?
12. Als Stephen en Jean na anderhalf jaar huwelijk uit elkaar gaan voelt Julian zich schuldig. Waarom en in hoeverre vind je dat schuldgevoel terecht? Hoe gaat Julian om met zijn schuldgevoel?
13. Julian vat de relatie van Stephen en Jean samen in twee stellingen (p. 131). Wat vind je van die weergave? Welke oorzaken zie jij voor het mislopen van hun relatie in eerste en in tweede instantie?
14. Jean heeft kritiek op een aantal van Julians boeken, 'die hybride dingen die je schrijft' (p. 86). Daarmee doelt ze op boeken die niet duidelijk tot één genre behoren. *Vertrek(punt)* is zo'n boek. Hoe heb jij de vermenging van genres ervaren?
15. Op welke manieren kun je de titel van het boek verklaren?

Achtergronden

Onderstreepte tekst is aanklikbaar en opent de betreffende website in een browser. Wie dit document heeft uitgeprint vindt bij ieder item ook de volledige url zodat deze ingetikt kan worden.

Video

1. Julian Barnes introduceert zijn boek in een korte video op het kanaal van [Vintage Books](https://www.youtube.com/watch?v=IH8_IKpxNss) (circa 1 minuut 30).

https://www.youtube.com/watch?v=IH8_IKpxNss

Audio

1. Interview naar aanleiding van het verschijnen van *Departures(s)* op de website van het Amerikaanse netwerk [NPR](#) (circa 35 minuten). Een samenvatting van het interview is hier ook te lezen.

<https://www.npr.org/2026/01/15/nx-s1-5677335/julian-barnes-departures>

Interviews

1. Uitgebreid interview, geïllustreerd met veel foto's, op de website van de [BBC](#) (22-1-2026).

<https://www.bbc.com/news/articles/c99kn9xyekeo>

Op de [website van Julian Barnes](#) staan links naar diverse Engelstalige interviews en recensies.

<https://www.julianbarnes.com/books/departures.html>

Op 20 januari 2026 werd *Departure(s)* gelanceerd met een openbaar gesprek tussen Barnes en Ian McEwan in Union Chapel in Londen, waar zo'n 850 mensen op afkwamen. Op de site [VersTwee](#) is een verslag van deze avond te lezen.

<https://verstwee.nl/kari-anne-fygi/ik-wil-niet-sterven-midden-in-een-boek/>

Een volledige registratie van het interview is beschikbaar voor leden van het betaalde YouTube-kanaal [Intelligence Squared](#).

<https://www.youtube.com/watch?v=Uax2LF7k6uQ>

Recensies

1. Vrij toegankelijke recensies van *Vertrek(punt)/Departure(s)* bij [PlayWatchRead.nl](#) (29-1-2026), [Doorbraak](#) (11-2-2026), [VRT Nieuws](#) (8-2-2026), [The New York Times](#) (19-1-2026), [Harvard Review Online](#) (10-2-2026), [The Conversation](#) (28-1-2026), [Cutting Edge](#) (26-1-2026) en [NPR Network](#) (26-1-2026).

<https://www.playwatchread.nl/read/recensies-read/non-fictie/julian-barnes-vertrekpunt/>

<https://doorbraak.be/boekennieuws/vlucht-van-het-geheugen-julian-barnes>

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2026/02/03/boekentip-julian-barnes-vertrek-punt-departure-s-ruth-joos/>

<https://www.nytimes.com/2026/01/19/books/review/julian-barnes-departures.html>

<https://www.harvardreview.org/book-review/departures/>

<https://theconversation.com/in-his-last-book-julian-barnes-circles-big-ideas-and-reflects-on-his-shortcomings-270652>

<https://www.cuttingedge.be/boeken-strips/fictie/33386/julian-barnes-neemt-afschied-maar-blijft-ook-voort/>

<https://www.npr.org/2026/01/26/nx-s1-5686512/departures-julian-barnes>

2. Lezersrecensies zijn onder andere te vinden bij [Hebban](#).

<https://www.hebban.nl/boek/vertrekpunt-julian-barnes>

Overige bronnen

1. In het laatste deel van het boek schrijft Barnes onder andere over het Lost Love Project van de Amerikaanse psychiater Nancy Kalish die al decennia onderzoek doet naar 'hervonden liefdes'. In 2025 verscheen een artikel in [Psychologie Magazine](#) over haar werk (inschrijven voor nieuwsbrief verplicht om gratis te kunnen lezen).

<https://www.psychologie.nl/artikel/terug-bij-je-eerste-liefde/>

Poëziesuggesties

1. Barnes begint het laatste deel van *Vertrek(punt)* met zijn kennismaking als jongeman met het gedicht 'Brise marine' van Stéphane Mallarmé. Een Nederlandse vertaling van dat gedicht door Peter Verstegen en de oorspronkelijke tekst verschenen in 1988 in literair tijdschrift *De Tweede Ronde*, te vinden op de site van de [DBNL](https://www.dbnl.org/).

https://www.dbnl.org/tekst/_twe007198801_01/_twe007198801_01_0172.php

2. Op pagina 139 schrijft Barnes over het gedicht 'Poetry of Departures' van Philip Larkin. Op [YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=ZsYy3Bui1Kk) is een geluidsopname te vinden waarop Larkin het gedicht voorleest, met de tekst meelopen in beeld. Het gedicht verscheen in 1955 in de bundel *The Less Deceived*.

<https://www.youtube.com/watch?v=ZsYy3Bui1Kk>

Samenstelling: Frank Hockx